

Jak możemy się porozumieć?

Scenariusz lekcji dla klas 4–6 szkoły podstawowej

Czas trwania zajęć: 2 godziny lekcyjne

Cele:

- Uczniowie potrafią określić, jaki jest cel komunikacji międzyludzkiej.
- Uczniowie potrafią wskazać przykłady komunikacji pozawerbalnej.
- Uczniowie rozumieją, że język ma moc sprawczą.
- Uczniowie rozumieją konieczność rozwijania metod dobrej komunikacji w społeczeństwie.

Metody i formy pracy:

- Burza mózgów
- Czytanie tekstu
- Wgląd (samoobserwacja)
- Dyskusja
- Inscenizacja

Materiały:

- Opowiadanie Michela Piquemala *Trzy sita* (tekst dostępny online, po wpisaniu frazy kluczowej)
- Lista z rodzajami komunikatów do „przesiania”
- Fiszki z wypisanymi zwrotami

Przebieg lekcji

Lekcja rozpoczyna się od rozgrzewki intelektualnej, w ramach której zadajemy klasie pytania:

- Po co się porozumiewamy ze sobą?
- Czy komunikacja jest konieczna do przeżycia?

- Czy jest konieczna do prowadzenia szczęśliwego życia?
- Jakie są znane sposoby komunikacji między ludźmi prócz słownej (mimika, gesty, ubiór)?
- Czy brak odpowiedzi (reakcji) też może stać się komunikatem?

Następnie czytamy opowiadanie *Trzy sita*, a potem rozpoczynamy ćwiczenia.

Ćwiczenie 1

W tekście jest mowa o trzech sitach, przez które Sokrates zaleca przesiać to, co chcemy wypowiedzieć.

Na tablicy rysujemy trzy okręgi, które opisujemy jako trzy sita: prawdy, dobra, użyteczności.

Następnie odcytujemy z listy* rodzaje komunikatów i prosimy uczniów o wskazanie, które z nich nie przejdzie przez sito (jedno lub więcej) i wpisujemy je w odpowiednie okręgi, np. plotkowanie znajdzie się prawdopodobnie we wszystkich sitach, choć dajemy uczniom przestrzeń do dyskusji, bez jasnych wskazówek, gdzie powinien znaleźć się dany komunikat.

Obok rysunku tworzymy listę tych komunikatów, które przeszły przynajmniej przez jedno sito**.

* Przykładowe rodzaje komunikatów do „przesiania”:

opowiadanie dowcipów, plotkowanie, opowiadanie ciekawych historii, robienie złośliwych uwag, mówienie komplementów, krytyka, słowne wsparcie, straszenie, zwrócenie uwagi na złe zachowanie, wyśmiewanie, plectenie bez sensu, chwalenie kogoś, opowiadanie wulgarnych rzeczy, obgadywanie, pocieszanie, ostrzeżenie, obrażanie kogoś, grożenie, flirtowanie.

** Warto zwrócić uwagę dzieci, że np. komplementy nie muszą być prawdziwe, ale mogą być dobre i użyteczne itp.

Na koniec zadajemy klasie pytanie, czy jest taki rodzaj mowy, który przejdzie jednocześnie przez trzy sita – tzn. który rodzaj naszej mowy jest jednocześnie prawdziwy, dobry i użyteczny. Czy jest możliwe zastosowanie zasady trzech sit w praktycznej komunikacji?

Pytania do dyskusji

Dzieci losują przygotowane fiszki, na których uprzednio umieszczamy proste zwroty, np. „lubię cię”, „ładnie wyglądasz”, „zachowałeś się głupio”, „daj mi to”.

Następnie prosimy chętnych uczniów, żeby odegrali ten sam komunikat na trzy sposoby:

- sympatyczny/życzliwy,
- złośliwy/sarkastyczny,
- obojętny/bez emocji.

Prosimy klasę o podzielenie się swoimi wrażeniami, jak odbierali przekaz danej inscenizacji. Czy ważniejszy był przekaz słowny, czy intonacja/postawa mówiącego? Co prócz słów i ich intonacji jest jeszcze ważne w komunikacji?

Pytania do dyskusji:

- Czy słowa mogą ocalić komuś życie?
- Czy dzięki słowom można stworzyć coś wartościowego?
- W jak sposób mowa może coś zniszczyć?

Dlaczego i jak słowa mogą zranić? (dla zobrazowania można pokazać klasie symbole raniących słów, wyszukując w Google Grafiki hasło verbal abuse).

